

a naproti tomu zákaz narušovat soukromí zaměstnanců ze strany zaměstnavatele. Domnívám se, že právě tato část je pro praktické využití v pracovněprávní oblasti nejdůležitější. Právě s poměřováním ochrany svobody zaměstnance a svých výrobních prostředků se setkal ne jeden zaměstnavatel.

Velmi kladně hodnotím bohaté přímé citace pramenů v průběhu textu, které umožňují seznámit se s konkrétním pramenem bez odložení knihy, či listování do přílohy části. Rovněž oceňuji autorův aktivní přístup k judikatuře umožňující hlubší nastudování daného tématu a vytvoření si ucelené obrázky o ochraně osobních údajů.

Z publikace je patrné její základ v autorově disertační práci, nicméně přináší komplexní zpracování

dané problematiky ochrany osobních údajů, která je ojedinělá spojením s oblastí pracovněprávních vztahů. Autor zde zhodnotil své mnohaleté studium a zkušenosti z působení na Úřadu pro ochranu osobních údajů. Z celkového pohledu je kniha přínosem nejen pro teorii práva, ale rovněž pro aplikační praxi. Knihu lze číst jako celek, ale i po vybraných kapitolách, kdy je možné konkrétní heslo vyhledat v rejstříku. Stejně tak lze využít knihu jako rozšířený komentář k zákonu o ochraně osobních údajů pro pracovněprávní praxi. Monografii tedy uvítají nejen odborníci, ale i díky praktickým aspektům i širší veřejnost. Lze shrnout, že recenzovaná publikace obohatila stávající odbornou literaturu o téma dosud nepublikované.

STEHLÍK, Václav; HAMULÁK, Ondrej; JIRÁSEK, Jan; BONČKOVÁ, Helena; PETR, Michal: Unijní právo před českými soudy

Praha: Leges, 2014, 304 s., ISBN 978-80-7502-040-6.

Libor Havelka*

Ačkoliv pozornost akademiků i praktiků zabývajících se unijním právem se primárně upírá k Soudnímu dvoru Evropské unie, podstata fungování práva EU tkví v jeho aplikaci vnitrostátními soudy a orgány veřejné správy. Autoři publikace „Unijní právo před českými soudy“ v této souvislosti odkazují na výrok J. Weilera (profesora v oboru práva EU a současného předsedy Evropského univerzitního institutu ve Florencii), který uvedl, že Soudní dvůr Evropské unie si o základních aplikačních principech unijního práva může prohlašovat, co chce, doktríny jako např. princip přednosti se ale stávají účinnými jedině tehdy, jsou-li akceptovány a uplatňovány vnitrostátními soudy. Jakým způsobem je však unijní právo vnitrostátními soudy a orgány veřejné správy ve skutečnosti uplatňováno, zůstává částečně zahalené tajemstvím. Důvodem je zejména někdy obtížná dostupnost rozhodnutí soudů a orgánů nižších stupňů, a také dnes již obrovské množství případů aplikace unijního práva, které do značné míry ztěžuje formulování obecnějších závěrů.

Autoři publikace se tuto mezeru pokusili alespoň částečně zaplnit. Publikace, nazvaná „Unijní právo

před českými soudy“, mapuje přístup vrcholných českých soudů – Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího soudu a Ústavního soudu – k unijnímu právu. Přístup správních orgánů reprezentuje kapitola věnovaná uplatňování unijního práva hospodářské soutěže. Navzdory svému názvu se publikace nevěnuje aplikaci unijního práva soudy nižších stupňů, odkazuje ale v této souvislosti na studie zpracované zahraničním oddělením Nejvyššího soudu.

Kapitoly věnované Nejvyššímu správnímu soudu a Nejvyššímu soudu mají podobnou strukturu. Autoři se nejprve zabývají důvody neaplikování unijního práva, ať už z důvodu časové nebo věcné působnosti a zamýšlí se i nad případy, kdy unijní právo zůstává přehlíženo, ačkoliv na daný právní vztah dopadá (zejména kapitola H. Bončkové, věnovaná Nejvyššímu soudu). Následuje rozbor přímého a nepřímého účinku unijního práva v judikatuře obou soudů, předložených předběžných otázek a krátký exkurs o aplikaci Listiny základních práv a svobod EU. V případě Nejvyššího soudu je zařazena ještě podkapitola o odpovědnosti státu za škodu vzniklou porušením unijního práva. Poměrně velká pozornost je v obou kapitolách věnována předběžným otázkám a způsobu, jakým se oba soudy vypořádávají s povinností (při splnění daných kritérií) předběžnou otázku předložit. I přes

* Ing. Mgr. Libor Havelka, doktorand na Katedře mezinárodního a evropského práva, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

relativně nízkou aktivitu zejména Nejvyššího soudu autoři poukazují na fakt, že v mezinárodním srovnání se sousedními státy, které přistoupily k EU ve stejném období, české soudy počtem předložených předběžných otázek nijak zvláště nevybočují. Odhlédnout nelze ani od situací, kdy je sice vnitrostátní soud poslední instance na základě splnění podmínek daných unijním právem povinen předběžnou otázku předložit, ale z hlediska oprávněných zájmů účastníků řízení (např. v rodinných věcech) by položení předběžné otázky nepředstavovalo praktické řešení. Publikace odhaluje tušenou skutečnost, že je poměrně problematické ztotožňovat některý soud s konkrétním názorem na daný aspekt aplikace práva EU, protože rozdílné názorové proudy existují i v rámci samotných soudů (viz kapitola o nepřímém účinku v aplikační praxi Nejvyššího správního soudu). Formování těchto názorů, ale v širším smyslu i postoj vůči unijnímu právu obecně, ovlivňují nezanedbatelným způsobem i neprávní faktory jako je věk soudců, jejich předchozí kariéra apod. Ačkoliv se autoři shodují, že oba české soudy si při aplikaci unijního práva nevedou špatně, uzavírají, že s ohledem na jejich „výchovné“ působení vůči soudům nižších stupňů by v některých případech bylo záhodno, aby byly při zohledňování práva EU důslednější. Z hlediska analýzy práce Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu s unijním právem se nabízí ještě další zajímavá výzkumná otázka, a sice zdali tyto soudy se samy iniciativně unijním právem v rámci rozhodovaných případů zabývají, anebo zda se tak děje převážně na základě argumentace účastníků řízení, resp. jejich právních zástupců. Je možné, že této a dalším souvisejícím otázkám se budou autoři věnovat ve své další publikační činnosti.

Před zpracováním kapitoly o Ústavním soudu stáli autoři před rozhodnutím, jakým způsobem pojmut téma, jemuž byla v odborné literatuře věnována již dostatečná pozornost. Autor kapitoly, O. Hamulák, se proto zaměřil na rozbor judikatury Ústavního soudu vážící se k dopadům členství v Evropské unii

na státní suverenitu, ústavnímu základu působení unijního práva v českém právním řádu, možné ústavní povaze unijního práva, konfliktům mezi unijním a českým ústavním právem a postojem Ústavního soudu k možnosti předložení předběžné otázky. Kapitola krom jiného nabízí poměrně smířlivý pohled na kontroverzní rozhodnutí Ústavního soudu ve věci tzv. slovenských důchodů (Pl. ÚS 5/12), ve kterém se Ústavní soud postavil razantně proti názoru Soudního dvora. Ústavní soud je hodnocen jako převážně proevropsky naladěný soudní orgán.

Poslední kapitola se věnuje na příkladu soutěžního práva aplikaci unijního práva veřejnou správou, v tomto případě zejména Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Kapitola ilustruje další výzvu, se kterou se národní soudy a vnitrostátní orgány musí často při aplikaci unijního práva vypořádat, a sice nalezení někdy obtížného kompromisu mezi vyhověním požadavkům jak práva unijního, tak i Evropské úmluvy o lidských právech. Zůstává nicméně otázkou, do jaké míry a hlavně jak je unijní právo aplikováno dalšími orgány veřejné správy, jejichž rozhodnutí nejsou běžně zveřejňována, protože Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je v tomto smyslu – jak ostatně publikace zmiňuje – specializovanou institucí. Je možné, že bychom se dočkali mnohých překvapení.

Autoři v závěru uvádějí, že kniha se pokouší systematicky reflektovat akceptaci základních principů unijního práva v první dekádě členství České republiky v Evropské unii a zhodnotit některé problémy, které se objevily. Zároveň vyjadřují naději, že kniha bude moci sloužit jako inspirace či základ pro další analýzu partikulárních témat na straně právní vědy a k vylepšení judikatury českých soudů tam, kde je to třeba. Věříme proto, že si k ní cestu naleznou i ti, na něž kniha dle vyjádření autorů primárně míří, a publikace tak přispěje ke zkvalitnění aplikace unijního práva v České republice. Lze se domnívat, že prostor ke zlepšení zde určitě existuje.

PICHT Jan (ed.): Sport a (nejen) pracovní právo

Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s., ISBN 978-80-7478-655-6.

Vojtěch Kadlubiec*

Odborná publikace, jejíž bibliografické údaje jsou uvedeny v názvu, a která bude na následujících řádcích recenzována, je sborníkem příspěvků z mezi-

národní konference „Profesionální sport a pracovní právo,“ konané na půdě Právnické fakulty Karlovy univerzity v Praze dne 19. června 2014. Katedra